

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Árzságok, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Az esküdszék.

Az az intézmény, a melyet a nemzetek rendesen polgárjogi és közszabadsági intézményeik derekának tartanak, immár nálunk is él és működésben van. A lefolyt hét meghozta az első esküdszéki tárgyalást s miután az első esküdszéki tárgyaláson bíróság és felek ünnepélyesen köszöntötték egymást, az esküdszék is behelyezkedett a mindennapi rendes közintézmények közé. A működés még nem sima, a kezdet nehézségeinek küzdelmei a vidéken is, Budapesten is még megérzenek, de mihamar olyan mederben fog folyni az esküdszék működése, hogy nyugodtan elbírálhajjuk majd az intézmény fény- és árnyoldalait.

Nem tudunk azoknak a pártjához szegődni, akik diadalmas kárörömmel kopvakapkodnak minden botlásra, melyet az első esküdszékek esetleg elkövettek. Nem higadt s nem méltányos eljárás, ha az első esküdszékek tévedéseiből következőket vonnak az egész intézményre. Elfelejtik ezek, hogy eleinte minden intézmény működése döcögős. Elvégre az újdonságon kinevezett bíró is tévedhet vagy botolhat s esetleg az ily tévedés és botlás sem korrigálható. Kinek jutna eszébe, hogy e miatt nekirentson a bírói intézménynek. Magunk éppen nem tartozunk azok közé, akik az esküdszéki intézménynek csak fényoldalát látják; magunk is mint — annak már nem egyszer kifejezést is adtunk — sok aggodalommal vagyunk eltelve aziránt, hogy be fog-e válni nálunk az esküdszéki intézmény; magunk is érezzük, hogy az esküdszéki intézmény elvi kitünősége mellett egyáltalán megállhat-e a gyakorlatban: azonban nyíltan helyteleníteniünk kell azt az eljárást, amelyet írásban és szóban számosan követtek, kikürtölvén az első tárgyalások után az esküdszék hasznavehetetlenségét. A nyilvánosság egyik-másik közege valószínűs hajsztát indított az esküdszékek ellen és kap minden alkalmon, hogy az esküdszéket diszkreditálja. Elfelejtik ezek, hogy az esküdszéket szentesített törvény állította fel Magyarországon, hogy az esküdszékek nem próbakép vagy ideiglenesen működnek Magyarországon, hanem, hogy az esküdszékek nálunk a maradandóságnak alkottattak s ha nem is az örökkévalóságig, de évtizedekig mindenestre működésben lesznek, mindaddig, míg a törvényhozás arról nem győződik meg, — ha ugyan arról győződik meg — hogy az esküdszékek működése nem vált be. Elfelejtik az esküdszékeknek ez üldözői, hogy a polgárok legdrágább kincse, a becsülete és szabadsága az állam leg-

főbb funkciója, az igazságszolgáltatás van az esküdszékekre bízva, lelketlenség tehát a polgároknak azt a hitet, felkelteni hogy a szabadságnak és becsületnek őrre nem teljesítheti hivatását. Az esküdszéki intézmény ellen érvelni annak idején kellett volna, — ha ugyan kellett volna — a mikor nálunk instituálták, vagy akkor kell majd ellene agitálni, a mikor majd az esztendő során hivatására alkalmatlannak bizonyult és gondolni lehet ez intézmény eltörlésére. Most azonban a komolyan gondolkodóknak feladata nem lehet más, mint a megfigyelés.

Meg kell az esküdszéki intézményt figyelni működésében, bírálgatni kell előnyeit, hátrányait. Mérlegelni kell az életnyújtotta adatok alapján, hogy az esküdszék által a polgároknak rótt teher fölére azzal az — erkölcsi — előnnyel, amelyet az esküdszéki intézmény produkál. Mind-ezeket ha nyugodtan megfigyelik a komolyan gondolkodók, akkor a reformok eljövételének idején harezra készen fognak a felek szembeszállani. Mi úgy szeretnők, ha akkor a felek nem is állanának szemben egymással, hanem karöltve egymás mellett.

Ugy kívánnók, hogy néhány évtized tapasztalata kétségtelen bizonyítékot szolgáltatson arra, hogy életrevaló-e nálunk és egyáltalán az esküdszéki intézmény vagy nem. Ugy kívánnók, hogy a mi polgárainkban is határozott vélemény érlelődjék meg arra nézve, hogy ez az elvileg kétségtelenül fenkölt intézmény alkalmas-e arra, hogy a való életbe bevittessék. Mert az igazságszolgáltatásba a polgár csak úgy vethet bizalmat, ha teljes hittel és meggyőződéssel fogadja el az igazságszolgáltatás működését. Nekünk az igazságszolgáltatásban — őszintén szólva — nem az intézmény maga kedves, hanem az, hogy mikép válik be. Mert a polgár életéről és szabadságáról az igazságszolgáltatás nem elvileg, hanem valóságban rendelkezik. Nekünk bármiféle szervezése az igazságszolgáltatásnak egyaránt jó és kedves, csak a működése legyen jó. Épp ezért állunk ezeknek a pártjára, akik az esküdszéki intézményt jó lélekkel és szívesen fogadják, de nem politikai indokból, hanem egyedül azért, mert sok olyan anyagot látunk ez intézményben, amely anyagból az igazságszolgáltatás jó szervévé válhatik. Hogy gyakorlat és az élet ki fogja-e használni e jó anyagot s nem fogja-e felszínre hozni ez intézmény árnyoldalait, azt a jövő mutatja meg. Azonban sem a holnap, sem a holnapután, hanem esztendő próbája. Addig azonban le-

gyünk türelemmel és politikai türelmetlenségünket ne töltsük ki olyan intézményeken, a melyektől a politika távol kell hogy legyen.

Hungarus.

A székely cselédkérdés.

(Tekintettel a Székelyföld munkásköz fölsőlegére.)

A munka keresés kérdése s munkásköz fölsőlegünk szoros kapcsolatban áll a kivándorlással és csak azért óhajtok, ezzel külön is foglalkozni, hogy kimutassam itthon nem érvényesülő munka erőnkben a kivándorlás indító okait s Románia felé tolnak munka erőnk, ottani felhasználását, valamint annak jövőben való tervszerű vissza tartását is.

A kivándorlás indító okait első sorban közgazdasági életünk rosszabbra való fordulásában találjuk fel. Mit, hogy kellőleg mérlegelhesünk, több hasonló helyzetben levők közül ide iktatom Háromszékvármegye egy községének gazdasági viszonyait feltüntető adatait, melyet az illető község gazdasági bizottságának a vármegye gazdasági bizottságához 1895. február havában tett jelentése másolatából vett ki.

Márkosfalva.

1. A község lakossága	1100
2. Földbirtok (mezőbirtok)	2100 hold.
3. Összes földbirtokának a jövedelme	
à hold 16 frt	33,600 frt.

Ezzel szemben fizet áll. adó, utadó, isk. adó, fogyasztási-, megyei pótdoban, egyházi előjáróknak mező-örzési díj illetékben stb. összesen 8237 frtot.

Van a község lakóinak zálogjogilag biztosított, takarékpénztárak és magánosoknál legkevesebb 100,000 frt adóssága, ennek évi 8% kamatja = 8000 frt. Tehát 33,600 frt évi jövedelemből levonva az évi kiadásokat, 16,655 frtot, marad 16,945 frt, mely 1,100 lakóra elosztva, egy emberre esik egy évre 15 frt 40 kr (30 korona 80 fillér) jövedelem s minden hold birtokra esik 95 korona teher. Nem lévén a földbirtok arányosan felosztva, egy-két holddal rendelkező népünk is csak munkás számba mehet s világos a kimutatásból, hogy ilyen és hasonló helyeken munkanyújtás, kenyérhiányról, munkásköz fölsőlegről van szó.

Melyet eddig, hangsúlyozom, hogy eddig, Románia kötött le, munkát és kenyerét nyújtva az azt keresőknek, legtöbbször önmagába olvasztva az oda szívárgó elemet, hogy saját vérünk kell tegye fölsőlegessé egykor a további bevándorlást.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni ezen szempontból azon körülményt sem, hogy egyes községekben a földbirtok arányosításával, tagosításával, vasuti hálózataink kiépítésével, a fuvarozás beszürésével igen sok földbirtok nélküli ember, a közlegelők felosztatván, marhatartástól elesett s eddigi kenyérkereset módjától megfosztatott.

Felszabadult munka erőnköt tehát Románia használja ki. Lássuk hogyan: A múlt évben is január-február hónapokban (ekkor szokták, az idén is már 403 utlevél van kiállítva, egyen 2-6 családtag is szerepel) román ügynökök bejárták Háromszékvármegye keleti szögletében fekvő községeket s onnan a tavaszi munkákra, legfőképp czukkorrépa kapálásra, 1266 egyént szerződtek, és pedig: Esztelnekről 80, Bereczkből 232, Lemhényből 283, Nyújtódról 80, Polyánból 60, Martonosról 33, (az

idén sokkal többet) Felesernátonból 27, Szászfaluból 94, Csomortánból 152, Almásból 132, Sársfalváról 43 munkást.

Fizetésük a felnőtteknek a munkanapokra szerződésileg a mi pénzünk szerint egy koronába volt megállapítva, élelmezés mellett, a mi állott felnőtt munkások részére: hetenkint 2 kilogramm kukoricaiszt, 1 kilogramm hus, 1 kilogramm turó, 1 kilogramm főzelék és 1 liter pálinkából; a gyermek munkásoknak mindezeknek feléből.

Tudomásom van róla, hogy ezen munkásoknak nagy része, a rossz termés miatt, semmit sem keresett s a nyár végén leéhezve, elrongyosodva tért vissza.

Ha ezen, s a székely megyék más részeiből is, mezei munkára távozó munkásokat hazánkban helyezük el, többet keresnek, jobb táplálkozásban részesülnek, a munkásabb, szorgalmasabb és erkölcsösebb nép között helyesebb életelvekhez szoknak, a mellett saját vasutaink forgalmát is gyarapítják.

A Romániába távozó munkások hiányát a mezei munkák folyásában nem igen éreztük, mert a gépek is hova tovább, minél több munkás kezét tesznek fölöslegessé.

Tehát igenis rendelkezünk fölösleges munkáskézzel, mit tekintve, hogy Magyarország egyes részei munkáshiányról panaszkodnak, tekintve, hogy az Alföldön egyes mezei munkák 3–4 héttel előbb kezdődnek, ezen irányban előnyösen foglalkozhatnánk le a hozathathatnánk vissza a szükséges időre. Éppen azért örömmel kell üdvözlöznünk a földművelésügyi miniszter m. kir. urnak azon legújabb rendeletét, mely szerint munkás közvetítőkről gondoskodik, kiket nagy községekben, rendezett tanácsu városokban a tanács elöljárósága, segéd- és kezelő-személyzeteinek tagjai közül a képviselő testület, körjegyzőségében pedig a a szövetség községei képviselő testületének egyeteme választ, illetve nevez ki.

Ki kellene ezen rendeletet egészíteni azzal, hogy az utleveleket a munkás közvetítők ellenőrző közege esetről-esetre ellenjegyezze s így csak azon munkások mehessenek Romániába, kiknek itthon munkát adni nem tudunk.

A Románia felé irányuló munkakeresésnek a Székelyföldre végzetesen befolyó káros következménye azonban a a kívándorló székely leányok elzüllésében csuesorodik ki.

(Folytatása következik.)

Hiteles adatok

Barabás Miklós szülőházáról.

Budapest, 1900. febr. 12.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Kérem kegyeskedjék helyet adni becses lapjában, az alább következő felvilágosító soroknak.

Ismeretlen baráti kéz megküldötte a „Székelyföld“ f. évi január 18-án megjelent számát, melyben —s—y ur, minden apró részletre kiterjedő tájékoztatással és rokon érzelmeire mutató érdekességgel helyreigazítja Benkő József állami tanító ur téves adatait, melyeket boldogult nagy művésznünknek, Barabás Miklósnak születése helyére vonatkozólag az ideai székely képes naptárban közölt.

Nem kétkezem Benkő ur jóhiszeműségében, sőt bizonyos tekintetben mex culpát is mondhatnék, a mennyiben „Barabás művészi pályája“ című verses elbeszélésében előfordul az, hogy „... Dálnokból Enyedre, a szülői háztól“ sőt Gaál István dálnoki házát, a nagyapai házat is „Barabás szülőházá“nak (helyesebben szülői házának) nevezi, a nyomdai kezelésben sebtében odavetett aláírás.

Mint az alábbiakból kitűnik, a dálnoki ház valóban szülői háza volt a nagy művésznök, bár nem születési háza.

Barabás Miklós Márkosfalván született, az való, de születési házából édes szülője csecsemőjét már hat hónapos korában elvitte Dálnokba, a nagyapához, Gaál Istvánhoz. Itt nevelkedett és reá nézve ez volt a tulajdonképeni szülői ház, a mig onnan el nem távozott.

Születési házába soha többé vissza nem került, Sőt, hogy azt többé nem is látta s arra nem emlékezett, bizonyítja az, hogy 1891-ben egy rokonát arra kérte: rajzoltatná le valakivel a születési házat, hogy arról — úgy a mint 1880-ban emlékezetből — dálnoki házról tévé — majd maga készítsen művészi rajzot. Ha látta volna 6 hónapos korán in-

nen valaha az apai házat, bizonynyal segítségül jó vala egy márkosfalvi szerény házaeskának a lerajzolásához, az a páratlanul mondható csudálatos emlékezte, melyből 40—50 évvel azelőtt elhalt egyéneknek kitűnően hasonló arczképeit elővarázsolta és megörökítette mesteri ecsetével.

Hogy Márkosfalván és nem Dálnokban született, ennek bizonyítására a leghitelesebb kutfőt, magának Barabásnak saját kezével írott életrajzát idézem. Ezt az életrajzot a boldogult a Magyar Tudományos Akadémia felhívására kezdte jegyezni, azonban, fájdalom, nem fejezhette be. Az életrajz ez időszert még leányának Barabás Ilonának, nőmnek a birtokában van.

Ez az életrajz így kezdődik:

„Márkosfalvi Barabás Miklós önéletrajza.

Születtem 1810-ben febr. 22-én Márkosfalván, Erdélyben Háromszéken.

Édes atyám Márkosfalvi Barabás János, édes anyám Dálnoki Gaál Thérézia volt. Dálnoki Gaál István leánya.

Az öntudatra fejlődésem előtti viszonyok és eseményekről csak édes anyám és mások előadásai szerint jegyezhetek fel egyet-mást, ezek szerint:

Édes atyám a jobb birtokos nemesek közé tartozott, Márkosfalván és Feltorján (vagy ugynevezett Karatán) birt ingatlanokat (Felső-Torja, mint tudom Felső-Fehérmegyéhez tartozott akkor.)

Ezután elősorolván azt, hogy édesatyja az I. Napoleon ellen folyt háboruban „insurgált nemesség közt a felsőfehérmegyékhez csatlakozott, kik közt főhadnagyi rangot viselt“, a következőkben írja:

„Az insurgáltaknak nem nagyon sok dolguk lévén, ettek, ittak, kártyáztak, mulattak. Ez okozta azt, hogy mindezt annyira megszokta édesatyám, hogy az insurrectió után is folytatta. Édes anyám látva az ez általi végromlást, valamint az ittas állapotában illetlen bánást ki nem állhatván, hat hónapos koromban engemet ölébe véve, Márkosfalváról Dálnokba ment gyalog.“

Elbeszéli ezután, hogy a nagy atyja Gaál István való pert indított veje ellen, melynek befejeztével atyja Barabás János újra megnősült Torján. „Édes anyám a nagy atyámnál Gaál Istvánnál maradt, így én csak arra emlékszem, a mi velem és körültem Dálnokban történt. Három éves koromban a dálnoki falusi iskolába adtak, olyan kis legény voltam, hogy téiben, ha hó esett, ölbe vett a nagyatyám bérése és úgy vitt az iskolába, kíséret nélkül nem mehettam, hogy vagy egy falubeli komondor fel ne fáljon.“

Valami rózsás élete itt sem volt ugyan, sem az édes anyának, sem a gyermeknek a nagyatyai háznál, de végre is ez volt az a szülői háza, a honnan 6 és fél éves korában, 1816-ban Nagy-Enyedre vitte Tulu Pista, a ki rendes fuvaros és nem Gaál Miklós kocsisa volt, mint azt Benkő képzelte.

Tulu Pista, (helyesebben Pásztor István) Dánér és Molnár Péter rendesen szállították Enyedre Háromszék reményeit a 7—13 éves gyermekeket, amint ezt „Barabás művészi pályájában“ megírtam és ebből megértette mindenki, hogy ne keresse Tulu Pistában Gaál Miklós kocsisát. Gyermekek koromban a 30-as évek végén és a negyvenes évek elején, minden év szeptemberében megbámultuk Enyeden a nevezett 3 székely fuvaros nagy ernyős szekereit, a melyekből csak úgy omlott ki a sok „uj bornyu“, a mint a collegiumban az első éves ujon jötteket hívták, kik a „lactum nuntium“-nak (örvendetes hírek) nevezett nagy szekér ernyője alól pogácsát, szalonnát, és más jó „edibile“-t tartalmazó zeákocskák, tarisznyák kíséretében kibujtak.

Nem tartom feleslegesnek elmondanom azt, hogy ezek a derék szekeres gazdák a gondjukra bizott kis fiukat bevezették az iskolába, bemutatták beiratás végett az igazgatónak, elhelyezték a kijelölt lakószobában, átadván az illetők ládját vagy tarisznyáját. Kiosztogatták a hozottakat, azoknak is a kik a nyári szünetre nem mentek haza, 20—30 ilyen küldeményt, melynek egyikére sem volt ráírva a neve annak, a kinek szolt és soha sem fordult elő az az eset, hogy valami küldemény lett légyen pénz, vagy egyéb, ne jutott volna pontosan az illető kezébe.

Ime ezek voltak Háromszék régi szállítói Tulu Pista, Dánér János és Molnár Péter, kik aug. végén bejárták a falvakat, a honnan izenetet, levelet, küldé-

ményt, vagy tanulót vittek a második édes anyának, az enyedi főiskolának jólköny ölébe.

Ilyen volt „Tulu Pista“ — Pásztor István, ki hogy honnan kapta a Tulu Pista nevet, azt hihetők csak —s—y ur, a Benkő ur tévedéseinek helyreigazítója tudná megmondani. A kinek midőn ezike megküldésével tanusított szives figyelméért ezenel köszönetet mondanék, sajnálatomat kell kifejeznem azért, hogy érdemes nevét egészen ki nem írta, tán tulzott szerénysége vezette erre. Ha kiírja vála, közleményének különben is kétségsbe vonhatatlan hitelességét megerősíti, ezeknek a soroknak az íróját pedig hozzá juttatja ahhoz a kedves alkalomhoz, hogy külön is elmondhassa köszönetét, melynek ezennel a Tisztelt Szerkesztő urral szemben is kifejezést ad

igaz tisztelője:

Szegedy Maszák Hugó,
a főrendiház napló szerkesztője.

CSARNOK.

Táncz a havon.

Bartók Izsák esztelneki lakos, 67 éves, panasolja a járásbírósnál a következőt el:

Mult hó 27-én Kézdi-Vásárhelyről mentem haza. 1 font sertéshust, 1 font szalonát és 10 kr ára kenyeret vevő magammal egy piros asztalkendőbe kötve. Bőlafalva tulsó végén a kutyák rám támadtak s hogy elijesszem magamtól, a nálam volt 6 lövetű revolverral egyet lőttem. A kuvaszok szó nélkül el is távoztak s én folytattam utamat. Még a faluból ki sem értem, legények futottak utánam, kiknek egyike, Pál Lajos (Ignác fia) felpofozott, hogy az ő házuk felé lőttem s a revolvért tölem elvette. Még az arczul ütéseket sem panasznám, de a revolver elvétele miatt elvagyok keseredve, mert ennek hiányát majdnem életemmel fizettem meg. A mint ugyanis a méltatlanság fölött keseregve az est homályában haladtam a mezőn a, két falu közén, a Kurtapatak hidjánál eléim ugrik egy hatalmas nagyságu farkas s el kezd körülemugrálni és kaffogatni. Palariámat, melyre a vörös keszkenő volt tűzve, vállamról le kaptam s elkezdtem feléje hadonászni, körbe, karikába, s a közeli halál gondolata hideg verejtéket vert homlokomon. Így jártuk a tánczot a havon, mely sokban hasonlított a régi magyar toborzóhoz, hol a esalfa és a kitartót lejtő párok, hol daczcezal, hol hévvel kerülgetik egymást, lesve a pillanatot, mikor egymás karjaiba borulhatnak.

Öreg ember lévén, a szokatlan táncz és a szeretlen ugrálás nagyon kifárasztott. Csak a revolveremet el ne vették volna. Oh, a drága vacsorám, nem fogok a jó sertéshusból enni. E bestia engem fog megvacsorálni. Végkimerülésemben egy mentő gondolat villant meg agyamban. Oda dobtam fogcsatogató menyasszonyomnak a bekötött piros asztalkendőt tartalmastól a szemébe. Czólt értem. A fenevad a fris hus szagát megérezte, a köteléket szájába ragadva, nagy diadallal száguldott a közeli erdő felé. Én pedig összeszedve a fárasztó farkastáncz után megmaradt erőmet, rohanvást mentem a tágas bálteremből ki, falum temploma felé. A temető mellett rég elhalt nőm fejtáját pillantva meg, mintha integett volna a sikerült farsangi mulatságnak.

Otthon senki sem várt vacsorával.

Kérem Pál Lajost pisztolyom elvételéért, a méltatlan szenvedett pofolást megbüntetni s a farkasnak dobott zsákmány által okozott összesen 4 korona károm s költségem megfizetésében marasztalni.

Dr. B. V.

Ujdonságok.

— Időjárásunk. A sok enyhe tavaszi idő után, február még egyszer neki durálta magát s hogy épen olyan simán ne tavaszodjék ki, hozott még egy kis havat s ezzel némi hideget, de ez már csak átmeneti jellegű, s nincs okunk kételkedni, hogy a tél javarészen tul vagyunk s közeledünk a tavasz felé.

— Halálozás. Ismét egy derék, jó ember koraháláláról kell beszámolnunk. Közéletünk egyik derék, köztisztelőben álló alakja, Török Bálint szállt sirba, soká nem pótolható ürt hagyva maga után. Társas életünknek egyik legtevékenyebb tagja volt s úgy közhasznu működése, mint rövid betegségének súlyos szenvedései biztosították neki azt a példátlan nagy részvétet, mely halálával városunk egész

közönsége részéről megnyilatkozott. Gyászjelentéseket adtak a kézdivásárhelyi kisegítő takarékpénztár, melynek vezérigazgatója és a takarékpénztár, melynek felügyelőségében elnök volt. Ezenkívül a gyászoló család is külön szomorú jelentésben siratja el az elhunyt szeretett családapát. Az elhunyt tagja volt a megye törvényhatósági bizottságának, a városi képviselő testületnek, alelnöke a helybeli kereskedő társulatnak és ipar tanácsos a marosvásárhelyi keresk. és ipar kamaránál s mindezen minőségeiben nagy tudást és szorgalmat tanusított. Ravatalát számtalan koszorúval ékesítik tisztelői, barátai s azon testület, melyek kebelében szolgált, s temetése is olyan impozáns volt, mint a mily igaz a részvét, mely betegsége éshalála iránt nyilvánul. Áldás és béke poraira! Haláláról a gyászoló család következő gyászjelentést adott ki: „Volt... nines többé! Összetört szívünk végtelen fájdalommal adjuk hírül, hogy Török Bálint a kézdivásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár vezérigazgatója, a kézdivásárhelyi kereskedő ipartársulat alelnöke, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tanácsosa, törvényhatósági és városi képviselőtestületi tag stb. 1900. február 14-én este 1/27 órakor, 57 éves korában, igen boldog házasságának 34-ik évében, 10 napi kínos halálküzdelem után, kilehelte lelkét. Nem dobog többé nemes jó szíve; nagyra-törő lelkét magához vette a nagy Teremtő. A mindenható Isten kikutathatatlan rendelkezése teljesült és mi, kik utána itt maradtunk mély keservünkkel, lehajtjuk fejünket a rettenetes végzet sulya alatt, mely elszakította tőlünk a legjobb fiút, a leggyöngédebb, szerető férjét, drága jó apát. Legyen meg az ur akarata... A ki őt elvette, fogadja kegyesen az örök üdvösség hazájában és adjon neki helyet választottai között. És adjon nekünk erőt a csapás elviseléséhez. Isten veled, drága halottunk. Van feltámadás, a lélek él, — találkozzunk! Kihült porait f. hó 17-én d. u. 1/23 órakor temetjük a családi sírboltba, mihez azokat, a kik őt szerették, szomorúan meghívjuk. Kézdi-Vásárhelyt, 1900. február 15. Özv. Török Bálintné Balogh Mária, a felesége. Özv. Szűcs Józsefné Balogh Anna, az anyja. Andor, Aida, férj. Dr. Tóth Józsefné, Dr. Tóth József, a gyermekei, Bandika, Olga, az unokái. A Török, Balogh, Szűcs, Tóth, Zsigmond, Kovács és Nagy családok.

— **Tavaszi előjel.** A múlt hét enyhe napjai megmozdították a vegetációt s láttunk már szabadban kifejtett boroszlán virágot, mely ha egy kissé össze volt is zsugorodva, de hát mégis csak virág volt. Hogy az ilyen korai kivirágozáshoz a szekely néphit köt-e valami jövendőlést, nem tudjuk, azért minden utógondolat nélkül örvendhetünk a közelgő tavasz ezen korai hírnökének.

— **Kézrekerített ökrö-tolvaj.** Múlt hó 5-én Cs.-Szépvízen folyamatban volt országos vásár alkalmával Mármarosmegye felsővisói Goldzol Mojszi marhakereskedő kárára csikszépvízi Nagy Mózes udvaráról 2 darab 390 korona értékű ökrök ellopott. Kaba Márton őrsvezető, Bíró János és Gerő Elek csendőrökből állott járőr a tettest kézdipolyáni Csűrös Ignác személyében kiderített, az ökrökön azonban tettes már tul adott volt, de a járőrnek sikerült azokat kézdipolyáni Rettegi Mihály birtokában megtalálni, ki azokat Csűröstől 392 koronáért vette, Király Sándor k.-polyáni segéd-jegyző által kiállított hamis marha járlatok alapján. Az ökrök árából tettesnél 215 korona 24 fillér megtalálattván az ökrökkel együtt lefoglaltatott. Beismerésben levő tettes letartóztatva a kir. ügyészségnek átadott, ki időközben tettének beismerése után, szabad lábra helyeztetett.

— **Elismerésre és követésre méltó alapítvány.** Török Bálint takarékpénztári vezérigazgató emlékének megörökítésére koszoruváltás címén, a gyászoló család, a polgári leányiskolájához 200 koronás alapítványt tett. Az alapítvány a következő adományokból áll: Özv. Szűcs Józsefné 20 korona, Balogh János 30 korona, Tóth József szeszgyáros és családja 30 korona, Zsigmond Ferenc és családja 10 korona. Özv. Török Bálintné és gyermekei 110 korona. A kegyes adakozók a megboldogultnak ez alapítvánnyal örök emléket alkottak a tanügy terén is, a hol mindig és mindenütt, a legtisztább szívvel és legnagyobb lelkesedéssel munkálkodott. A polgári leányiskola tantestülete és felügyelő-bizottsága egyik legbuzgóbb jóakaróját és tagját gyászolja az elhunytban s azért bár mélyen szomorodott szívvél, mégis halás köszönettel adóznak a gyászoló család azon nemes és követésre

méltó tette iránt, hogy felejthetetlen kedves halottjuknak a polgári leányiskolánál is ily soha nem muló, örök emléket emeltek. Legyen a megboldogultnak emléke örökké összeforva ezen társadalom erejéből létesült zsenge intézményünk jövőjével is mindenkoron.

— **Mulatság.** Osdolán ember emlékezet óta most volt az első sikerült és mondhatjuk fényes bál folyó hó 4-én, mely jó kedvvel reggelig tartott együtt. A műsor 7 órától 8 1/4-ig tartott. Nem kellett unatkozunk Feleser Lukács rövid felolvasása alatt; élénk figyelemmel hallgattuk: Zsögön Mariska, Bende Izabella és Lázár Mariska kisasszonyok kifogástalan szavallatait; derűtséggel kísértük végig, Bende Gyula vigmonológiát, de Ambrus Kálmán édesen csengő hangja egyenesen szívekig és szívekbe lopódzott. Felülfizettek: Nagys. Bódi László orsz. képviselő ur 10 kor. Kézdivásárhelyi id. Tóth István ur 2 kor. Kézdivásárhelyi ifj. Welreiter János ur 2 kor. Dr. Sándor Sándor ur 1 kor. 60 fil. Főtisztelendő Tamás Dávid plébános, Szotyori D., Ambrus Kálmán és Zsögön Gyárfás urak 1—1 korona. Fejér Róza kisasszony 1 korona. Lázár Dávid ur és Vallancs Béla ur 20—20 fil. és Tóth Simon ur fáradozásának köszönhető 7 kor. 20 fillér. Fogadják a nemesszívű felülfizetők ezuttal is a rendezőség halás köszönetét.

— **Beküldetett.** A háztulajdonosokat, kik bérletbe adják házaikat, figyelmeztetem, hogy a midőn a bérleti szerződéseket készíttetik, egyik pontjaul írják be, hogy egerek és patkányok miatt, a szerződést érvénytelenné tenni nem lehet és a házbérfizetés megtagadására okul nem szolgálhat. Erre azért figyelmeztetem a bérbe adó háztulajdonosokat, mert a Tekintetes kir. Törvényszék, mint II-od foku bíróság a patkányok és egerek elszaporodását, bár a bérlok hanyagsága szolgált is okul ezekre, ítéletesen kimondotta, hogy a fentiek a bérleti szerződések megszüntetésére és a házbér megfizetésének megtagadására elegendő okul szolgálhatnak. Egy károsult.

Közgazdaság.

Szarvasmarha díjazás és bikavásár.

Háromszékvármegye gazdasági bizottsága folyó évi március hó 16. és 17-én Uzonban szarvasmarhadíjazást és bikavásárt rendez.

A díjazáson a nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. Minister Ur által adományozott 400 korona, mint államdíj lesz kiosztva.

A díjazás március 16-án d. e. 9 órakor veszi kezdetét az uzoni állatvásártéren.

Díjazva lesznek:

a) községi bikák:	
1-ső díj	30 korona
2-ik „	25 „
3-ik „	20 „
b) magánosok bikái:	
(egyévestől kezdve)	
1-ső díj	40 korona
2-ik „	30 „
3-ik „	25 „
4-ik „	20 „
c) borjas tehének:	
1-ső díj	40 korona
2-ik „	30 „
3-ik „	20 „
4-ik „	15 „

d) Üszők:	
1-ső díj	40 korona
2-ik „	30 „
3-ik „	20 „
4-ik „	15 „

Fennebbi díjakon kívül a bizottságnak rendelkezésre áll dícsérő oklevél korlátlan számban és 4 darab kisebb gazdasági gép, melyeket díjazásra méltó állatok tulajdonosainak kioszthat, mennyiben pénzdíj nem jutott volna.

Általános határozatok:

1. Díjazásra kiállíthat a törvényhatóság területén lakó minden szarvasmarha tenyésztő.
2. A kiállítandó állatok a díjazás napján reggel 8 óráig elővezetendők s az ott jelenlevő hatósági állatorvosnak bemutatandók és rendelkezésének megfelelőleg kellő felügyelet mellett helyezendők el.
3. Gonosz, elvadult állatok ki nem állíthatók.

4. A bemutatott állatok megbirálása, valamint az odaitélt díjak kiosztása azonnal a helyszínén fog megtörténni.

5. Pénzdíjakat csakis 100 holdon aluli birtokok, a törvényhatóság területén tenyésztett erdélyi magyarfaj szarvasmarhájukért nyerhetnek. Nagyobb birtokokosok dícsérő oklevéllel tüntetnek ki.

6. A díjat nyert állatok, a díj visszatérítésének kötelezettsége mellett, legalább egy évig tenyésztésre használandók, mivel a díjazás célja a tenyésztési kedv élesztése.

7. Az állatok tulajdonosai kívánatra községi bizonyítvánnyal kötelesek igazolni, hogy a bemutatott állatok saját tenyésztésűk.

* * *

A bikavásár ugyancsak Uzonban, következő napon, március hó 17-én d. e. 9 órakor kezdődőleg lesz megtartva.

Tekintettel a vásárukon mutatkozó kedvezőbb vásárlási esélyekre, kívánatos, hogy ott úgy eladók, mint vásárlók, mentől tömegesebben jelenjenek meg.

A vármegye területére köztenyésztési célra csakis tenyészgázolvánnyal ellátott apaállatok adhatók el.

Szegényebb községek bevásárlására államsegély lett kérelmezve, melyből a bevásárolt bikák ára fog kifizettetni s a bevásárlási árak 20—24% engedmény levonása után fenmaradó része három egymásután következő félévi részletben lesz visszafizetendő.

Ha államsegély megnyerhető nem lenne, abban az esetben a bizottság a vételárat előlegezi kamatmentesen, három félévi visszafizetés ellenében.

Ezen kedvezményekért, mennyiben már előzőleg a vármegyei gazdasági bizottsághoz, vagy a segésvári kerületi állattenyésztési felügyelőséghez kérelem be nem adatott volna, a helyszínén a gazdasági bizottság előadójához intézendők a kérések.

Háromszékvármegye gazdasági bizottságának Seps-Szent-Györgyön, 1900-ik év január hó 7-ik napján tartott üléséből.

Potsa József,
főispán, elnök.

H I R D E T É S E K.

Sz: 6563/899 tkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Pap Vilma végrehajthatónak ifj. Bence András végrehajtást szenvedett elleni 300 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben a kézdi-vásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Lemhény községben fekvő, a lemhenyi 2145 szíjtkvben A + 928—932. hrsz. ingatlanra 185 frt. 2801. hrsz. ingatlanra 23 frt. 4379., 4381. hrsz. ingatlanra 9 frt. 4542., 4543. hrsz. ingatlanra 16 frt. 7897. hrsz. ingatlanra 40 frt. 9237. hrsz. ingatlanra 40 frt. 9309. hrsz. ingatlanra 14 frt. 11340. hrsz. ingatlanra 7 frt. 11906/1. hrsz. ingatlanra 13 frt. A 2171. sz. tkvben A + 2545. hrsz. ingatlanra 5 frt. 3618., 3619. hrsz. ingatlanra 15 frt. 11829., 11840. hrsz. ingatlanra 8 frt ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi április hó 20-ik napján d. e. 9 órakor Lemhény község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-kát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság. Kovásznán, 1899. évi november hó 8-án.

(17. 1—1)

Vajna,
kir. tvszéki bír.

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett és három gyorsajtóval s több segédgéppel felszerelt könyvnyomdája

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT.

Könyvnyomdában minden a nyomdai szakba vágó munkát elvállalok diszes kiállításal, rövid idő alatt, a legolcsóbb árakkal.

Nagy nyomtatvány raktáromban a közigazgatási nyomtatványok készpénz fizetés mellett mélyen leszállított áron kapható.

Dúsan felszerelt papír-, írószer- és könyvkereskedésben bármely mű, folyóirat, vagy lap megrendelése a legnagyobb százalék leengedéssel eszközölhető.

Mindenféle könyvek bekötése a legjutányosabb áron.

Eddigi pártfogását megköszönve, kérem azt részemre továbbra is fentartani.

Kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
nyomdatulajdonos.

Honi ipar.

Gyári raktár.

A n. é. közönség becses tudomására kívánom hozni, hogy a Takarékpénztár piaczsori épületében, az ev. ref. templommal átel-
lenben a mai kornak megfelelő

BUTOR RAKTÁRT

rendeztem be, a hol raktáron tartok mindig:

Szalon-, ebédlő-, hálószoba berendezéseket, u. m.: ruha- és étsekreényeket, szalon- és ebédlő-asztalokat, ágyakat, mosdó- és éjjeli szekrényeket.

Továbbá magas, félmagas-hátú és heverő diványokat, garnitúrákat, lőszőr- és afrikai matrácokat, fali, álló- és toalett tükröket, aranyramás képeket, gyermek kocsikat, nád- és préselt ületű hajlitott székeket, ablak carniso-
kat, stb. stb. Elvállalok használt kárpitos butorok kijavítását és bármely kívánt szinnel való újra huzását.

Összeköttetéseimmél fogva butoraimat az első honi gyáráktól szereztem be és így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy azokat a legszebb kivitelben nagyon olcsó árak mellett árusítom el.

Raktáram szives megtekintését kérve, magam becses pártfogásába ajánlva

vagyok kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Meghívó.

A kézdivásárhelyi takarékpénztár

XXVII-ik évi

rendes közgyűlést saját helyiségében 1900. évi február hó 25-én délután 2 órakor tartja, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Napirend.

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag kinevezése, az alapszabály 23. §-a értelmében.
 2. Az igazgatóság jelentése a múlt évi üzlet működéséről.
 3. A felügyelő bizottság jelentése.
 4. A tiszta nyereség felosztása feletti intézkedés és ezzel kapcsolatosan az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
 5. a) A polgári leányiskola gondnokságának kérése az 5000 forintos alapítvány kamatainak kiutalása tárgyában, kapcsolatosan az igazgatóság pártoló javaslatával;
b) Korpótlékra vonatkozó igazgatósági javaslat tárgyalása;
c) A tiszteletes Kovács István nevére tett alapítvány helybenhagyása.
 6. Egy igazgatósági tag megválasztása az alapszabály 34. §. értelmében, valamint az ezen választás folytán esoleg a felügyelő bizottságban megüresedő hely választás utján való betöltése.
 7. Indítványok alapszabály 16. §-a értelmében.
- A fennirt időben tartandó közgyűlésre a t. részvényesek azon figyelemztetéssel hivatik meg, hogy az alapszabály 17. §-a értelmében minden részvényes személyesen vagy meghatalmazottja által — kinek azonban részvényesnek kell lenni — gyakorhatja szavazati jogát és köteles minden részvényes a gyűlést megelőzőleg részvényét, szelvényeivel együtt, a pénztárnál elismervény mellett letenni.
- Kézdi-Vásárhelytt, 1900. január hó 30-án.
(11 3—3.) Az igazgatóság.

Birtok bérbeadás.

A szentkatolnai határon, a kézdivásárhelyi határ szomszédságában, a vasuti állomás közelében fekvő 53 hold teras fekvésű tagosított kitűnő szántó és a Feketeügy mellett lévő 13 hold jó minőségű kaszáló hasznbérbe adatik folyó évi márczius hó 4-én d. u. 3 órakor a szentkatolnai község házájánál megtartandó nyílt árverésen.

Bővebb felvilágosítást ad a lap kiadóhivatala.

(12. 2—3)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelytt.

AZ „ADRIAI” BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. **PODMANICZKY FRIGYES.**

E társulat, mely 62 éves fennállása óta 450 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett:

tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen,

továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint ki-házasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS,

vezérfelügyelő.

(16. 1—6.)

Főügynökség Kézdi-Vásárhelytt:

Kovács Károly.

A vasut utczában Molnár Károly és Benkő Sándor szeszgyáros szomszédságaközt lévő

belső laktelek

örök áron eladó. Értekezni lehet Barabás Ferencz gyógyszerésznél Uzonban.

(15 2—2.)